

СЛУЖБЕНИ

НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГАСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува во петрица, во српско, хрватско, словеначко и македонско издание. Огласи по тарифата, — Текућа сметка кај Народната банка на ФНРЈ за претплата, огласи и продажба бр. 1031-900880.

Среда, 23 април 1952

БЕЛГРАД

БРОЈ 23

ГОД. VIII

Цена на овој број е 20.— дина. — Аконтацијата на претплата за 1952 година изнесува 800.— дина, а за странство 1500.— дина. Редакција: Улица Краљевикова Марка бр. 9. — Телефон: Редакција 28-838, Администрација 28-276, Продавно одделение 22-619, Телефонска централа 28-010.

249.

УКАЗ

Врз основа на чл. 74 точ. 6 од Уставот, а во врска од чл. 6 точ. 3 од Законот за Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ го прогласува Законот за управните спорови, што го донесе Сојузното веќе и Веќето на народите на Народната скупштина на ФНРЈ на своите седници од 31 март 1952 година, а кој гласи:

ЗАКОН ЗА УПРАВНИТЕ СПОРОВИ

І. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со цел што поефикасно да се заштитат правата на граѓаните и да се зајакне законитоста во работата на државните органи, граѓаните и овластените државни органи можат да започнуваат управни спорови кај надлежните судови.

Во управните спорови судовите решаваат за законитоста на управните акти.

Член 2

Право да започнува управен спор има одделно или правно лице ако смета дека со управниот акт му е повредено некакво право или непосреден личен интерес заснован врз закон.

Со закон овластениот државен орган започнува управен спор кога смета дека со управниот акт е повреден закон во полза на одделно или правно лице.

Член 3

Управните спорови ги решаваат во одделни совети врховните судови на народните републики и Врховниот суд на ФНРЈ.

Член 4

Пресудите на судовите донесени во управните спорови се задолжителни за државните органи.

ІІ. УПРАВЕН СПОР

Член 5

Управен спор може да се води само против управен акт.

Управен акт во смисла на овој закон е таков акт на државен орган кој е донесен во некаква управна ствар, а со кој се решава за извесно право или задолжение на определено одделно или правно лице.

Член 6

Управен спор може да се започне против управен акт кој е донесен во втор степен.

Управен спор може да се започне и против првостепен управен акт против кој нема место на жалба во управната постапка.

Член 7

Управен спор може да се започне и кога надлежниот државен орган не донел никаков акт, а овој закон ја овластува странката да постапи како да е одбиена од барањето (чл. 23).

Член 8

Управен спор не може да се води:

1) по работите на судската и арбитражната управа, освен актите за службеничките и работните односи;

2) по дисциплинските работи на државните службеници и работници, доколку со закон не е определено инаку;

3) за работите по прекршоците за кои по законот решава во втор степен судијата за прекршоци или советот за прекршоци;

4) по работите за кои решавала Народната скупштина на ФНРЈ, народното собрание на народната република, или нивните президиуми;

5) по работите за кои не може да се води управен спор по изрична законска одредба.

По работите предвидени во точ. 1, 2, 3 и 5 од претходниот став може да се води управен спор кога државниот орган при донесувањето на управниот акт ја пречекорил границата на надлежноста.

Член 9

Управниот акт може да се напаѓа:

1) што во актот не е никако применет или не е правилно применет законот или друг пропис заснован врз закон;

2) што е донесен актот од ненадлежен орган;

3) што во постапката која му претходела на актот не се постапило по правилата на постапката, а особено што фактичната состојба не е утврдена правилно или што од утврдените факти е изведен неправилен заклучок кој се однесува до фактичната состојба.

Нема неправилно применување на прописи во случајот кога решавал надлежниот државен орган по слободна оценка врз основа и во границите на овластувањето што му е дадено со правни прописи.

Член 10

Во управниот спор може да се бара и враќање на одземените ствари, како и надокнада на штетата што му е нанесена на тужителот со извршувањето на актот кој се оспорува.

Член 11

Тужител во управен спор може да биде она одделно или правно лице кое смета дека со управниот акт му е повредено некакво право или непосреден личен интерес заснован врз закон.

Со посебен закон се определува кој државен орган како тужител ќе започне управен спор кога со

управниот акт е повреден законот во корист на одделно или правно лице.

Член 12

Тужител во управниот спор може да биде и синдикална организација, ако смета дека со управниот акт е повредено правото на работниот колектив како целина или неговиот непосреден интерес заснован врз закон.

Тужител во управниот спор може да биде и установа, организација или заедница која нема својство на правно лице а која по правилата на управната постапка може да биде странка во таа управна постапка.

Член 13

Кога на одделно лице зачленето во некоја општествена организација, која според своите правила има задача да штити определени права и интереси на своите членови, е повредено со управниот акт некое такво право или интерес, оваа општествена организација може, по пристанокот на тој свој член во негово име да подаде тужба и да води управен спор против таков управен акт.

Организацијата од претходниот став може во секој стадиум на постапката да стапи со права на спореден умешач во веќе започнатиот спор на страна на такво одделно лице, и да ги презема во негова корист сите дејства и да ги употребува сите правни средства, доколку не е тоа во спротивност со изјавите и постапките на самата странка.

Член 14

Тужена страна во управниот спор е државниот орган чиј акт се оспорува.

Органот на управата повисок од органот чијшто акт се оспорува може во секој стадиум на постапката да стапи во спорот како странка на страна на органот чиј акт се оспорува.

Член 15

Трето лице на кое поништувањето на оспорениот управен акт непосредно би му било од штета (заинтересирано лице) има во спорот положба на странка.

Член 16

Тужбата, по правило, не го спречува извршувањето на управниот акт против кој е податена.

По барање на тужителот, органот надлежен да нареди извршување на оспорениот акт, ќе го одложи извршувањето до конечната судска одлука, ако извршувањето би му нанесло на тужителот штета која би можела тешко да се поправи, а одложувањето не се противи на јавниот интерес, нити со одложувањето би се нанесла поголема ненадоднавива штета на противната странка. Кон барањето за одложување мора да се приложи доказ за податената тужба. По вакво барање надлежниот орган мора да донесе решение најмногу во рок од три дена по приемот на барањето.

Органот надлежен да го нареди извршувањето може и од други причини да го одложи извршувањето на оспорениот акт до конечната судска одлука, ако го дозволува тоа јавниот интерес.

III. НАДЛЕЖНОСТ

Член 17

Врховниот суд на ФНРЈ решава по тужбите против управните акти на сојузните органи.

Врховниот суд на народната република решава по тужбите против управните акти на сите други државни органи.

Надлежноста за решавање на управните спорови што ги започнуваат воените лица против управните акти донесени од воени органи ќе се регулираат со одделни прописи.

Член 18

Против пресудата на врховниот суд на народната република може да се подаде жалба до Врховниот суд на ФНРЈ ако на правниот однос има да се примени непосредно сојузен пропис.

Жалба до Врховниот суд на ФНРЈ допуштена е и против решението на врховниот суд на народната република со кое е отфрлена тужбата врз основа на чл. 27 точ. 2, 3 и 5 од овој закон.

Член 19

Врховниот суд на ФНРЈ и врховните судови на народните републики самите решаваат за својата надлежност во управните спорови.

Сукобите на надлежноста помеѓу врховните судови на народните републики ги решава Врховниот суд на ФНРЈ.

Решението на Врховниот суд на ФНРЈ со кое се предава управниот спор во надлежност на врховниот суд на народната република задолжително е за врховните судови на народните републики.

IV. ПОСТАПКА

А. Постапка по тужба

Член 20

Управниот спор се започнува со тужба.

Член 21

Тужбата се поднесува во рок од 30 дена од денот на доставувањето на управниот акт на странката што ја поднесува тужбата.

Овој рок важи и за државниот орган овластен за подавање тужба, ако му е доставен управниот акт. Ако актот не му е доставен, може да подаде тужба во рок од 60 дена од денот на доставувањето управниот акт на странката во чија корист е донесен актот.

Член 22

Тужбата се предава на судот непосредно, или му се испраќа по пошта. Тужбата може да се даде и на записник кај надлежниот воховен суд или макар при кој околиски суд. Денот на предавањето на тужбата препорачано на пошта, односно денот на давањето тужбата на записник, се смета како ден на предавање на судот.

Член 23

Ако второстепениот државен орган во рок од шеесет дена или во пократок рок определен со одделен пропис, не донел решение по жалбата на странката против првостепеното решение, а не го донесе ни во натамошен рок од седум дена по повторно барање, странката може да започне управен спор како да и е отфрлена жалбата.

На начин пропишан со претходниот став може да постапи странката и кога на нејзиното барање првостепениот орган не донел решение против чиј акт нема место на жалба.

Ако првостепениот орган против чиј акт има место на жалба во рок од шеесет дена или во пократок рок определен со одделен пропис не донел никакво решение по барањето, странката има право да се обрне со своето барање до второстепениот орган. Против решението на второстепениот орган странката може да започне управен спор, а под условите на ставот 1 од овој член може да го започне и ако не донесе овој орган решение.

Член 24

Во тужбата мора да се цитира фамилијарното и роденото име, занимањето и местото на живеењето односно називот и седиштето на тужителот, управниот акт против кого е управена тужбата, кратко изложување зошто се тужи, како и во кој смер и обем се предлага поништувањето на управниот акт. Кон

тужбата мора да се приложи самиот акт во оригинал или во препис.

Ако со тужбата се бара враќање на стварта или надомнада на штета, мора да се стави и определено барање што се однесува до стварта или до висината на претрпената штета.

Кон тужбата се приложува и по еден препис на тужбата и на прилозите за тужениот државен орган и за секое заинтересирано лице, ако има такви лица.

Член 25

Тужителот може да се откаже од тужбата во секој стадијум на постапката, во кој случај судот со решение ја обуставува постапката.

Член 26

Ако тужбата не е пополнила или не се разбира, претседателот на советот ќе го повика тужителот, по потреба и преку околинскиот суд, да ги отклони недостатоците на тужбата во определениот срок. При тоа ќе го научи што да направи и како треба да направи и ќе му обрне внимание какви последици ќе настапат ако не постапи по барањето на судот.

Ако тужителот во определениот срок не ги уклони недостатоците на тужбата, а тие се такви да го спречуваат работењето на судот, судот со решение ќе ја отфрли тужбата како негодна, доколку не најде дека е ништак оспорениот управен акт.

Член 27

Судот со решение ќе ја отфрли тужбата ако утврди:

- 1) тужбата да е подadena ненавремено (член 21) или пред време (член 23);
- 2) актот кој се оспорува со тужбата да не е управен акт (член 5);
- 3) да е очигледно дека со управниот акт кој се оспорува со тужбата не се засега во правото на тужителот или во неговиот непосреден личен интерес заснован врз закон (член 11);
- 4) Против управниот акт кој се оспорува со тужбата, да можела да се подаде жалба па воопшто не е подadena или е подadena ненавремено (член 6);
- 5) да се работи за ствар за која не може да се води управен спор (член 8);
- 6) да постои веќе правосилна одлука донесена во управен спор по истата ствар.

Поради причините од претходниот став судот ќе ја отфрли тужбата во секој стадијум на постапката.

Член 28

Ако судот не ја отфрли тужбата врз основа на членот 26 став 2 или членот 27 од овој закон, а најде оспорениот управен акт да содржува такви битни недостатоци што ја спречуваат оценката на законитоста на актот, може поради таа причина со пресуда да се поништи актот и без да се достави тужбата на одговор.

Член 29

Ако државниот орган донесе за време на судската постапка друг акт со кој се менува или се става вон сила управниот акт против кого е започнат управниот спор, како и кога во случајот од членот 23 на овој закон донесе управен акт дополнително, овој орган, покрај тужителот едновременно ќе го извести и судот пред кој е започнат спорот. Судот тогаш ќе го повика тужителот во рок од 15 дена да изјави пред судот дали е доволен со дополнително донесениот акт, или останува при тужбата и во кој обем, односно дали ја проширува тужбата и на новиот акт.

Ако тужителот изјави дека е доволен со дополнително донесениот акт, или ако не даде никаква изјава во рокот од претходниот став, судот ќе донесе решение за обуставување на постапката.

Ако тужителот изјави дека не е доволен со новиот акт, судот ќе ја продолжи постапката.

Член 30

Ако не ја отфрли тужбата веднаш со решение по членот 26 став 2 или по членот 27 нити го поништи актот по членот 28 на овој закон, судот испраќа на одговор по еден препис на тужбата со прилози до тужената страна и до заинтересираните лица ако ги има.

Одговорот се дава во рокот што ќе го определи судот во секој одделен случај. Овој рок не може да биде пократок од 8 нити подолг од 30 дена.

Во определениот срок тужената страна е должна да ги испрати до судот сите списи што се однесуваат до предметот. Ако тужената страна и после второто барање не ги испрати списите на предметот, или ако изјави дека не може да ги испрати, судот може да ја реши стварта и без списите.

Член 31

Во управните спорови судот решава во нејавно заседание.

Поради комплицираноста на спорната ствар, или ако инаку најде дека е тоа потребно за подоброто разјаснување на состојбата на стварта, судот може да реши да се одржи усна расправа.

Од истите причини и странката може да предложи да се одржи усна расправа.

Член 32

Ако надлежниот совет реши да се одржи усна расправа, претседателот на советот ќе го определи денот на расправата и ќе ги повика странките и заинтересираните лица ако ги има.

Расправата може да се одложи само поради важни причини, за кое решава советот.

Член 33

Со расправата раководи претседателот на советот.

За расправата се води записник во кој се внесуваат само битните факти и околности, како и диспозитивот на одлуката. Записникот го потпишуваат претседателот и записничарот.

Член 34

Изостанувањето на странката од усната расправа не го задржува работењето на судот. Поради изостанокот на странките не може да се смета дека тие се откажале од своите барања, а нивните писмени подавки ќе се прочитаат.

Ако на расправата не дојде ни тужителот ни тужената страна, а расправата не се одложи, судот ќе го расправи спорот и без присуство на странките.

Член 35

На расправата прво добива збор членот на советот кој е известител и ја изложува состојбата и сушноста на спорот, не давајќи свое мислење. После тоа му се дава збор на тужителот да ја образложи тужбата, па на застапникот на тужената страна и на заинтересираните лица за да го образложат своето стаовиште.

Член 36

Судот по правило, го решава спорот, врз основа на фактите утврдени во управната постапка.

Ако судот најде дека не може спорот да се расправи врз основа на фактите утврдени во управната постапка поради тоа што во поглед на утврдените факти постои противречност во списите, што се тие непотполни утврдени во битните точки, што е изведен од утврдените факти неправилен заклучок кој се однесува до фактичката состојба, или судот најде дека во управната постапка не се водела сметка за правилата на постапката која би била од влијание на решението на предметот, судот ќе го поништи оспорениот управен акт со пресуда. Во таков случај надлежниот орган е должен да постапи онака како што е определено во пресудата и да донесе нов управен акт.

Ако поништувањето на оспорениот управен акт по претходниот став и повторното работење на постапката кај надлежниот орган од претходното штета за тужи-

телот која би можела тешко да се поправи, или ако врз основа на јавните исправи или други докази во списите на предметот е очевидно дека фактичката состојба е инаква од онаа што е утврдена во управната постапка, или ако во истиот спор еднаш веќе е поништен управниот акт а надлежниот орган не постапил наполно по пресудата, судот може и самиот да ја утврди фактичката положба и врз основа на така утврдена фактична состојба да донесе пресуда односно решение.

Во случај од претходниот став судот ја утврдува фактичката состојба на расправа, или преку еден член на советот, или преку околински суд или преку друг државен орган, во кој случај ќе се повикаат и странките.

Член 37

Законитоста на оспорениот управен акт судот ја испитува во границите на барањата од тужбата, но при тоа не е сврзан со разлозите на тужбата.

На ништавоста на управниот акт судот внимава по службена должност.

Член 38

Ако при решавањето судот утврди дека прописот врз основа на кој би имало да се расправи спорот е во спротивност со закон или со други прописи од повисоките државни органи, нема да го примени во конкретниот случај тој пропис, туку ќе донесе одлука врз основа на закон, а за утврдената спротивност ќе го известат веднаш президиумот на народното собрание.

Член 39

Судот донесува пресуда односно решение со мнозинство на гласови.

За советувањето и за гласањето се води одделен записник кој го потпишуваат сите членови на советот и записничарот.

Советувањето и гласањето се врши без присуство на странките.

Член 40

Судот го решава спорот со пресуда.

Со пресудата тужбата се усвојува или отфрлува како неоснована. Во првиот случај судот го поништува оспорениот управен акт.

Кога се работи за ствар од социјалното осигурување, а судот најде дека треба да се поништи оспорениот акт со пресудата ќе ја реши и самата ствар, ако податоците на постапката пружаат за тоа сигурен основ. Таквата пресуда во се' го заменува поништените акт.

Со пресудата со која се поништува оспорениот управен акт судот ќе одлучи и за барањето на тужителот за враќање на стварта односно за надокнада на штетата, ако податоците на постапката пружаат за тоа сигурен основ. Во противен случај, судот ќе го упати тужителот да го остварува своето барање во граѓанска парница.

Кога тужбата е поднесена врз основа на членот 23 од овој закон, а судот најде да е оправдана, тој со пресуда ќе ја уважи тужбата и ќе определи во која смисла надлежниот државен орган ќе донесе решение.

Член 41

Ако е одржана усна расправа, судот веднаш по завршената расправа усно ќе ја објави пресудата односно решението заедно со најважните разлози.

Во комплицирани случаи судот може да се откаже од усното објавување на пресудата односно на решението, и најдоцна за осум дена да донесе пресуда односно решение.

Ако по завршената усна расправа не е можно да се изрече пресуда односно решение поради тоа што е потребно претходно да се утврди таков факт за чие расправување не е потребна нова усна расправа, судот ќе ја донесе пресудата односно решението без расправа, и тоа најмногу за осум дена откако го утврди фактот.

Член 42

Пресудата односно решението содржува ознака на судот, на претседателот и на членовите на советот како и на записничарот, ознака на странките и нивните застапници, кратко изложување предметот на спорот и ден кога е изречена и објавена пресудата односно решението, диспозитив, образложение и поука за жалбата. Диспозитивот мора да биде одделен од образложението.

Оригиналната пресуда односно решението ги потпишуваат претседателот и записничарот.

Пресудата односно решението им се издава на странките во заверен препис.

Б. Постапка по жалбата

Член 43

Со жалба до Врховниот суд на ФНРЈ може да се напаѓа пресуда и решение од врховниот суд на народната република во случаите од чл. 18 на овој закон.

Против решението на врховниот суд на народната република со кое се раководи текот на постапката не е допуштена одделна жалба.

Член 44

Жалбата се подава во срок од петнаесет дена од денот на доставувањето на пресудата или на решението, а се предава до судот против чија пресуда или решение се подава, на начинот предвиден во членот 22 од законот.

Член 45

Жалбата мора да содржува ознака на пресудата односно на решението кое се напаѓа, како и разлозите и обемот во кој се напаѓа.

Ако жалбата не ги содржува овие податоци, судот може да го повика жалителот да ја дополни жалбата во определениот срок. Ако жалителот не постапи по ова барање, судот ќе ја испита првостепената пресуда односно решението што се однесува до сите барања на жалителот што не се усвоени во првостепената постапка.

Член 46

Странката може да изнесува во жалбата нови факти и нови докази, но е должна да ги цитира причините зошто не ги изнела во првостепената постапка.

Член 47

Ненавремено поднесената или недопуштената жалба судот ќе ја отфрли со решение против чија што пресуда или решение е подадена жалбата.

Против решението донесено по претходниот став допуштена е одделна жалба. Ако Врховниот суд на ФНРЈ смета дека оваа жалба, е оправдана ќе решава веднаш и за главната ствар.

Ако судот кој ја примил жалбата пропушти да постапи по првиот став на овој член, ќе го стори тоа самиот Врховен суд на ФНРЈ со решение.

Член 48

Врховниот суд на ФНРЈ решава за жалбата, по правило, во нејавно заседание, а може да одржи и усна расправа ако најде дека е тоа потребно за да се разјасни стварта.

Што се однесува до расправата аналогно важат одредбите на членовите 32—36 на овој закон.

Член 49

По жалбата Врховниот суд на ФНРЈ донесува пресуда или решение.

Со пресудата жалбата може да се отфрли или да се уважи и напаѓаната пресуда да се преправи.

Со решение може да се отфрли жалбата што е подадена против решението, или напаѓаното решение може да се преправи или укине.

Ако Врховниот суд на ФНРЈ по жалбата против пресудата најде дека во постапката на првостепениот

суд има недостаток кој можел да спречи спорната ствар исцрпно да се препресе или оцени, или во однос да постои на утврдените факти противречност во списите, или да се тие во битните точки непотполно утврдени, или од утврдените факти да е изведен неправилен заклучок во поглед на фактичната состојба, ќе ја укине првостепената пресуда со решение. Во таков случај предметот му се враќа на судот кој ја донел првостепената пресуда. Тој суд е сврзан со правното овакање на Врховниот суд на ФНРЈ и со неговите забелешки по однос до постапката.

Член 50

Во пресудата односно во решението на Врховниот суд на ФНРЈ мора да се ценат сите наводи на жалбата. Доколку прашањата и околностите што се истакнуваат во жалбата се правилно ценети во напаѓаната пресуда односно решение, Врховниот суд на ФНРЈ може да се повика само на разлозите од напаѓаната одлука.

В. Обнова на постапката

Член 51

Постапката привршена со пресудата или со решението ќе се обнови по барањето на странката:

1) ако странката разбере нови факти, или најде или има можност да употреби нови докази по кои би бил спорот поповолно решен за странката тие факти односно докази да биле изнесени или употребени во поранешната судска постапка;

2) ако до одлуката на судот дошло поради кривично дело на судија или судски службеник, или е издејствувана одлуката со измамно дејство на застапникот или на полномошникот од странката, неговиот противник или противниковиот застапник или полномошник, а за делото се казнува по Кривичниот закон;

3) ако одлуката е заснована на пресуда донесена во кривична или граѓанска ствар а таа пресуда подоцна е укината со друга правосилна судска одлука;

4) ако исправата на која се заснива одлуката е лажна или лажно преправена или ако сведокот, вештакот или странката при сослушувањето пред судот дала лажен исказ, а одлуката на судот се заснива на тој исказ;

5) ако странката најде или здобие можност да ја употреби поранешната пресуда донесена во истиот управен спор.

Поради околностите од точ. 1 и 5 обновата ќе се дозволи само ако странката без своја вина не била во состојба тие околности да ги изнесе во поранешната постапка.

Член 52

Обнова на постапката може да се бара најдалеку во рок од триесет дена, сметајќи од денот кога странката дознала за разлогот за обнова. Ако странката дознала за разлогот на обнова пред да е завршена постапката кај судот, но тој разлог не можела да го употреби во текот на постапката, обновата може да се бара во рок од триесет дена од доставувањето на одлуката.

По истекот на пет години од правосилноста на одлуката обновата не може да се бара.

Член 53

По тужбата за обновување на постапката решава судот што ја донел одлуката во прв степен, а кога разлогот на обновувањето се однесува само на одлука од второстепен суд, по тужбата за обновување решава тој второстепен суд.

Член 54

Тужбата за обновување на постапката се поднесува до судот надлежен за решавање (член 53).

Во тужбата особено мора да се цитира:

1) пресудата или решението донесено во постапката чие обновување се бара;

2) законскиот основ на обновувањето (член 51) и доказите односно околностите што постоењето на тој основ го прават веројатно;

3) околностите од кои произлегува дека тужбата е поднесена во законски рок, и со што се докажува тоа;

4) во која смисла и во кој обем се предлага изменувањето на пресудата односно решението донесено во постапката чие обновување се бара.

Член 55

По тужбата за обновување надлежниот суд решава во нејавно заседание.

Судот ќе ја отфрли тужбата со решение ако утврди дека тужбата не е поднесена во законски рок или дека странката не го сторила барем веројатно постоењето на законскиот основ за обнова.

Ако судот не ја отфрли тужбата по претходниот став, таа ќе и' се достави на противната странка и на заинтересираните лица, со забелешка да одговорат на тужбата во рок од петнаесет дена.

Член 56

По истекот на рокогот за одговор на тужбата (чл. 55 ст. 3) судот со пресуда решава за тужбата за обновување на постапката.

Ако обновување се дозволи, ќе се стави во сила поранешната одлука во целина или делум.

Поранешните процесни дејства на кои не влијаат разлозите за обновување нема да се повторуваат.

Со пресудата со која се дозволува обновувањето ќе се реши и за главната ствар, а според околностите на случајот може за главната ствар да се реши и со одделна пресуда, кога одлуката со која обновувањето се дозволува стане правосилна.

Член 57

Против одлуката на врховниот суд на народната република донесена по тужбата за обновување на постапката може да се подаде жалба до Врховниот суд на ФНРЈ, ако е допуштена жалба во главната ствар (чл. 18).

Член 58

Во постапката за обновување аналогно ќе се применуваат одредбите на овој закон за постапката по тужбата и по жалбата, доколку не е инаку определено во членовите 51—57 на овој закон.

Г. Други одредби на постапката

Член 59

Доколку овој закон не содржува одредби за постапката во управните спорови, аналогно ќе се применуваат правилата за постапувањето на судовите во граѓанските спорови.

Член 60

Барањето за заштита на законитоста не може да се поднесува во управните спорови.

Член 61

Во управните спорови секоја парнична страна ги поднесува своите трошкови.

Член 62

Таксите во управните спорови се плаќаат однапред.

Ако управниот акт биде по тужбата поништен, ако одлуката на врховниот суд на народната република по жалбата биде преправена или укината, ако се дозволи обновување на постапката, или ако судот издаде решение кое го заменува управниот акт, таксата за соодветната подавка ќе се врати по барање на странката.

Ако се работи за инвалидски ствари, за ствари од социјалното осигурување, за службенички или работни односи, не се плаќаат однапред такси во управните спорови. Во тие ствари ќе се наплати такса само ако

тужбата, жалбата или барањето за издавање решение кое го заменува управниот акт бидејќи одбена или отфрлена, а судот тогаш ќе нареди во самата одлука плаќање на такси.

V. ЗАДОЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРЕСУДИТЕ ОД ВРХОВНИТЕ СУДОВИ

Член 63

Пресудите на Врховниот суд на ФНРЈ и правосилните пресуди на врховните судови на народните републики задолжителни се за државните органи. Тие не можат ништо да сторат што би им било спротивно на тие пресуди.

Кога судот поништи акт против кој бил започнат управен спор, предметот се враќа во состојбата во која се наоѓал пред да е донесен поништитиот акт. Ако според природата на предметот што бил во спор, наместо поништитиот управен акт е потребно да се донесе друг, надлежниот орган е должен да го донесе без одложување, а најмногу во рок од триесет дена од доставувањето на пресудата. Тој при тоа е сврзан со правното сваќање на судот, како и со забелешките на судот што се однесува до постапката.

Член 64

Ако надлежниот државен орган после поништувањето на управниот акт донесе друг управен акт противно на правното сваќање на судот, или противно на забелешките од судот во поглед на постапката, на тужителот поднесе нова тужба, судот ќе го поништи оспорениот акт и по правило самиот ќе ја реши стварта со пресуда. Таква пресуда во сето го заменува актот на надлежниот орган.

Во ваков случај судот го известува повисокиот државен орган.

Член 65

Ако надлежниот орган по поништувањето на управниот акт не донесе веднаш а најмногу во рок од триесет дена нов управен акт или акт во извршувањето на пресудата донесена врз основа на чл. 40 ст. 5 од овој закон, странката може со одделна писмена податка да бара да се донесе таков акт. Ако тој орган не донесе акт ни за седум дена по ова барање, странката може да бара да се донесе таков акт од врховниот суд што ја донел пресудата во прв степен.

По такво барање судот ќе побара од надлежниот орган обавестување за разлозите поради кои не е донесен управниот акт. Надлежниот орган е должен да го даде веднаш ова обавестување а најмногу во рок од седум дена. Ако тој не го стори тоа, или ако даденото обавестување по мислењето на судот не го правда неизвршувањето на судската пресуда, судот ќе донесе решение кое во се' го заменува актот од надлежниот орган. Судот ќе го испрати ова решение до органот надлежен за извршување, и затоа едновременно ќе го известат повисокиот државен орган. Органот надлежен за извршување должен е да го изврши ваквото решение без одлагање.

Против решението на врховниот суд на народната република донесено по претходниот став има место на жалба до Врховниот суд на ФНРЈ, ако жалбата е допуштена во главната ствар (член 18).

Член 66

Кога во управниот спор е донесена пресуда а државниот орган донел управен акт во извршувањето на таа пресуда, па кај државниот орган се бара обновување на управната постапка по тој управен акт, обновувањето може да се дозволи ако причината за обновување настапила кај државниот орган кој го донел актот.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 67

Управен спор може да се започне и против управен акт донесен пред влегувањето во сила на овој за-

кон, ако од неговото предавање на странката не поминало повеќе од триесет дена.

Член 68

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат сите прописи што ја определуваат второстепената надлежност на Владата на ФНРЈ и владите на народните републики во управната постапка.

Затечените нерешени жалби ќе ги решат надлежните влади по досегашните прописи.

По исклучение од одредбата на ст. 1 од овој член остануваат во сила прописите што ја предвидуваат надлежноста на Владата на ФНРЈ и владите на народните републики за решавање во втор степен во стварите во кои нема место за управен спор како и за жалбите против актите што ги донесуваат органите на владите во спроведувањето прописите за стопанско управните и надзорните мерки во однос на стопанските организации.

Член 69

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат сојузните и републичките прописи што ја предвидуваат надлежноста на редовните како граѓански судови во стварите што се предмет на одлуки од органите на државната управа, осем ако се работи:

- а) за склучување на брак,
- б) за усвојување,
- в) за односите на родителите и децата,
- г) за експропријацијата освен актот за експропријација,
- д) за надокнада на штетата и за други граѓанско-правни односи,
- е) за работните и службеничките односи на лицата запослени надвор од државните надлештва и установи.

Во стварите кои остануваат по претходниот став во надлежност на редовните како граѓански судови не може да се води управен спор по одредбите на овој закон.

Исто така, со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат прописите што ја предвидуваат надлежноста на редовните како граѓански судови во стварите на социјалното осигурување на работниците, службениците и нивните фамилии, и во тие ствари може да се води само управен спор по одредбите на овој закон.

Предметите што ќе се затекнат на денот на влегувањето во сила на овој закон кај редовните како граѓански судови, а по кои би можело да се водат управни спорови, според ст. 1 и 3 од овој член, ќе ги решат според досегашните прописи судовите при кои се затечени тие предмети.

Член 70

Додека не се донесат соодветни законски прописи не може да се води управен спор против актите кои ги донесуваат во спроведувањето на прописите за стопанско-управните и надзорните мерки надлежните државни органи во однос на стопанските организации.

Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, односно президиумите на народните собранија на народните републики можат со свои укази да пропишуваат против определените акти од ставот 1 на овој член да се води управен спор.

Член 71

Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ, односно президиумите на народните собранија на народните републики можат во рок од една година по влегувањето во сила на овој закон со свои укази да пропишат во поодделни ствари регулирани по досегашните прописи да не може да се води управен спор.

Указите донесени по овој член и по ставот 2 од претходниот член му се поднесуваат на народното собрание на дополнителна потврда.

Член 72

Овој закон влегува во сила петнаесет дена по објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

У. бр. 635

10 април 1952 година

Белград

Президиум на Народната скупштина
на Федеративна Народна Република Југославија

Секретар,
Миле Перунички, с. р.

Претседател,
др Иван Рибар, с. р.

250.

Врз основа на чл. 74 ст. 1 точ. 5 од Уставот на ФНРЈ, а со цел за правилна примена на Законот, Президиумот на Народната скупштина на ФНРЈ дава

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ТОЛКУВАЊЕ

НА ЧЛЕНОТ 59 ОД ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНОТО
ОСИГУРУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖБЕНИ-
ЦИТЕ И НИВНИТЕ ФАМИЛИИ

„Во членот 59 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии е пропишано дека пензискиот основ го чини просечната плата по време за редовното работно време што ја примал осигуреникот во последната година, односно во последните пет години, и дека во пензискиот основ влегуваат и постојаните додатоци што ќе ги определи Владата на ФНРЈ со свои прописи. На тој начин за пензискиот основ служеа пропишаните плати по платниот систем што важеше до 1 април 1952 година.

Бидејќи, во врска со воведувањето нов стопански и финансиски систем, од 1 април 1952 година да влегува во сила новиот платен систем на кој не може да се примени прописот на чл. 59 од споменатиот закон без соодветни негови изменувања и дополнувања, не можат до тие изменувања да се определуваат ниту пензии односно инвалидни и отпратнини место пензии и инвалидни врз основа на новите плати.

Затоа, додека не ќе се определат со закон новите пензиски основи за платите и заработките по новиот платен систем, пензискиот основ ќе се определува, и по воведувањето нови плати и заработки, по членот 59 од Законот за социјалното осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии а од платата што ја примал осигуреникот или би ја примал пред воведувањето на новите плати и заработки. По тие основи определени износи ќе се исплатуваат како аконтации на пензија, инвалиднина, како и отпратнини што се исплатуваат место пензија или инвалиднина, додека не ќе се определат овие права дополнително според платите односно заработките што ги примал осигуреникот по новиот платен систем и според пензискиот систем пропишан за тој платен систем, со тоа што разликата помеѓу аконтацијата и дефинитивно определените права ќе им се исплати на осигурениците дополнително.

На уживателите на вака определени аконтации им припаѓа и паричната надокнада наместо боновите за прехрана и боновите за купување индустриска стока со 80% попуст по Уредбата за паричната надокнада наместо бонови за прехрана („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 48/51), како и другите права врз основа на социјалното осигурување и по други основи што им припаѓаат по постоеките прописи на уживателите на пензии и инвалидни и на членовите на нивните фамилии.

С. бр. 536

2 април 1952 година

Белград

Президиум на Народната скупштина
на Федеративна Народна Република Југославија

Секретар,
Миле Перунички, с. р.

Претседател,
др Иван Рибар, с. р.

251.

Врз основа на чл. 26 од Законот за буџетите Владата на ФНРЈ, по предлог од Министерот на финансии на ФНРЈ, донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ СРОКОТ ЗА ПРЕМИН НА
СТОПАНСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА ШТО НЕМААТ
УСЛОВИ ДА РАБОТАТ КАКО ПРЕТПРИЈАТИЈА НА
РАБОТЕЊЕ КАКО УСТАНОВИ СО САМОСТОЈНО
ФИНАНСИРАЊЕ

1. Срокот определен во чл. 37 од Основната уредба за установите со самостојно финансирање („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 18/52) за премин на стопанските претпријатија, што немаат услови да работат како претпријатија, на работење како установи со самостојно финансирање — со 15 април 1952 година, се продолжува на 30 јуни 1952 година.

2. Ова решение влегува во сила веднаш.

Бр. 1380

19 април 1952 година

Белград

Претседател на Владата на ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Министер на финансии на ФНРЈ,
Милентије Поповиќ, с. р.

252.

Врз основа на чл. 42 од Законот за воената обврска на државјаните на Федеративна Народна Република Југославија, пропишувам

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗМЕНУВАЊА И ДОПОЛНУВАЊА НА ПРАВИЛ-
НИКОТ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОЕ-
НАТА ОБВРСКА НА ДРЖАВЈАНИТЕ НА ФЕДЕРА-
ТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Член 1

Во Правилникот за извршување на Законот за воената обврска на државјаните на Федеративна Народна Република Југославија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 42/46, со изменувањата и дополнувањата во „Службениот лист на ФНРЈ“, бр. 79/46, бр. 26/47 и бр. 12/52) членот 15 се менува и гласи:

„1) Евиденцијата на обврзниците ја водат народните одбори на општините и воените отсеци на народните одбори на околините (градовите), и тоа во поглед на обврзниците што живеат постојано на нивното подрачје.

2) Обврзниците се должни во срок од осум дена по отпуштањето од служба во постојаниот кадар да му го јават на надлежниот воен отсек своето доаѓање од оваа служба.

Исто така, обврзниците се должни во срок од осум дена од денот на станатата промена да му ја пријават на надлежниот народен одбор на општината:

а) промената на местото на своето постојано живеење;

б) промената на местото на својот бораков во траење преку триесет дни вон од местото на своето постојано живеење;

в) промената на својот стан.

Во случајот под а) од оваа точка обврзникот е должен да му ја јави промената на местото на своето постојано живеење како на народниот одбор на општината од чието подрачје отидува, така и на народниот одбор на општината на чието подрачје доаѓа.

3) Обврзниците мораат да имаат воена исправа односно друга потврда дека се воведени во воената евиденција и должни се да ја чуваат.

Обврзниците што немаат воена исправа односно друга потврда дека се воведени во воената евиденција или ја загубат, должни се тоа да му го пријават одма на надлежниот воен отсек."

Член 2

По членот 15 се додава нов член 15а, кој гласи: „Директорот односно друго одговорно лице во претпријатието, раководител на установа, приватен работодавец, како и старешина на задруга и фамилија, ако во претпријатието, установа, приватен дуќан задруга односно фамилија работат или живеат лица што се подложни на регрутување или упатување во постојан кадар, а кои не се регрутувани или упатени во кадар, должни се да го известат за тоа надлежниот народен одбор на општината.

Споменатите лица се должни да постапат во смисла на претходниот став и тогаш ако работат или живеат кај нив обврзници што не се воведени во воената евиденција, или кои не се одзвале на позив за вежба односно на мобилизационен позив.

Обавестите во смисла на претходните ставови на овој член споменатите лица се должни да ги сторт најдоцна во рок од 15 дни, сметајќи од денот кога дознале или можеле да дознаат за односните факти. Ако е во прашање мобилизационен позив, обавеста треба да се стори веднаш, а најдоцна во рок од два дена."

Член 3

По членот 15а се додава нов член 15б, кој гласи: „Пријавата на народниот одбор на општина во смисла на чл. 15 и обавестите во смисла на чл. 15а од овој правилник можат да се сторт усно или со препорачено писмо преку пошта.

Народниот одбор на општината кој ќе ја прими пријавата во смисла на чл. 15 односно обавеста во смисла на чл. 15а од овој правилник е должен да го известува за тоа надлежниот воен отсек".

Член 4

По членот 17 се додава нов член 18 кој гласи:

„Со парична казна до 2.000 динари ќе се казни за прекршок:

а) обврзник кој не ќе му го пријави во пропишаниот рок на надлежниот воен отсек своето доаѓање од служба во постојаниот кадар; обврзник кој не ќе му ја пријави во пропишаниот рок на надлежниот народен одбор на општината промената на местото на своето постојано живеење, промената на местото на својот боравак или промената на својот стан; обврзник кој не ќе му пријави на надлежниот воен отсек дека нема воена исправа односно друга потврда дека е воведен во воена евиденција, или кој не ја сочувал веќе добивената воена исправа односно друга потврда дека е воведен во воената евиденција;

б) директор односно друго одговорно лице во претпријатие, раководител на установа, приватен работодавец и старешина на задруга или фамилија, ако во пропишаниот рок не ќе постапи по чл. 15а од овој правилник."

Член 5

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија".

Бр. 1574

18 април 1952 година

Белград

Министер на народната одбрана
на ФНРЈ,

Маршал на Југославија

Јосип Броз-Тито, с. р.

253.

Врз основа на чл. 23 од Законот за заштита на авторското право пропишувам

ОПШТО НАПАТСТВИЕ ЗА АВТОРСКИТЕ ХОНОРАРИ ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТВОРБИ И РАБОТИ

I. Општи одредби

1) Авторските хонорари за објавување научни и стручни творби и работи се определуваат со договор помеѓу авторот и издавачот, но не можат да бидат помали од износите предвидени со ова напатствие.

2) Висината на авторските хонорари се определува според видот на творбата а по авторски табак или паушално за целата творба.

3) Договорот за објавување научни и стручни творби и работи се склучува писмено и во него мора да биде назначена висината на хонорарот, тиражот, рокот на излегувањето на творбата од печат, бројот на авторските примероци како и техничката опрема на книгата.

II. Висина на авторските хонорари

Минималните авторски хонорари за објавување поодделни видови научни и стручни творби и работи изнесуваат:

Вид на творбата	Тираж во изјаци до	Минимална висина на хонорарот по авторски табак (30.000 знаци со белина)	Минимална висина на паушалниот хонорар за целата творба односно по ред
Д и н а р и			
1. Оригинални и научни творби и научни работи од сите научни области	3	10.000	
2. Научна граѓа:			
а) систематски изложена нова научна граѓа	3	5.000	
б) научна граѓа во препис	3	3.000	
в) ново пронајдена и критички обработена граѓа	3	6.000	
3. Научно-популарна граѓа	10	5.000	
4. Стручни творби	10	5.000	
5. Стручно-популарни творби од сите области	30	3.000	
6. Учебници за факултети, високи (велики) школи и академи во ранг на факултет, и тоа:			
а) постојани учебници	5	8.000	
б) временни учебници со ознака „печатено како ракопис"	5	6.000	
в) скрипти (умножени предавања признати од наставник)	5	3.000	
Прирачници и практикуми се хонорисаат како учебниците под б) или в) спрема тоа дали се печатени како временни учебници односно како скрипти			

Вид на творбата	Тираж во илјади до	
	Минимална височина на хонорарот по авторски табак (30.000 знаци со белини)	Минимална височина на паушалниот хонорар за целата творба односно по ред
Динари		
7. Белешки во енциклопедии и лексикони		15 по еден ред
8. Статии во енциклопедии и лексикони		5.000
9. Коментари со закони и други правни прописи	5	5.000
10. Кратки објасненија и белешки со закони и други правни прописи	10	3.000
11. Составување збирки на закони и други правни прописи	10	1.000
12. Изработка на стварни реглации		4.000
13. Речници	20	6.000
14. Специјални речници (дијалектолошки, термилошки, стручни и др.)	5	8.000
15. Избор на научна и стручна материја	5	1.500
16. Составување други зборници (хрестоматии и сл.)	20	1.000
17. Преводи на научна и стручна материја. Преводи од еден југословенски јазик на странски јазик се плаќа 20% повеќе од износите од претходната реченица на оваа точка		3.000
18. Учебници:		
а) за основни школи (четирикласни, продолжни и нижи класови на осмолетка)	50—100	40.000
б) за виши класови на осмолетка, нижи класови гимназија и нижа стручна школа	30—50	45.000
в) за виши класови гимназија и средна стручна школа	10—20	55.000

19) За творбите што се објавуваат во школски читанки, избори и во други зборници и за творбите чијот носител на авторското право е државата авторскиот хонорар изнесува 2.000 динари по авторски табак без обзир на тиражот.

Договорот за висината на авторскиот хонорар за творбите чијот носител на авторското право е државата го склучува со издавачот организацијата на авторите овластена од државата за заштита на авторските права (чл. 2 од Уредбата за пренесување работите на авторско-правно застапување и посредување на сојузите и здруженијата на авторите — „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 58/50).

20) Оригиналните скици и фотографии што се внесуваат во текстот на творбата се хонорисаат како текст, а позајмените скици и фотографии како хрестоматии.

21) При објавување преводи на научни и стручни творби и работи и учебници од еден југословенски јазик на друг југословенски јазик или на јазик на на-

ционалните малцинства авторските хонорари се определуваат со договор помеѓу авторот и издавачот.

22) Хонорарите: за белешки и осврти во весници и списанија за прикази на научни и стручни творби и за критики и оценки при објавување научни и стручни творби и работи во весници и списанија, се определуваат со договорот помеѓу авторот и издавачот односно редакцијата на весникот (списанието).

III. Други одредби

1) Минималните износи на авторските хонорари предвидени со ова напатствие се однесуваат, и тоа:

а) до сите изданија на научни и стручни творби и работи и научно-популарни и стручно-популарни творби;

б) до првото издание на учебниците.

Кога авторот на учебник ќе ја преработи својата творба и преработката сочинува 25% од обемот и содржината на првобитната творба, авторскиот хонорар се плаќа како за првото издание.

Второто издание на учебници се хонориса со 70% а третото и сите други изданија со 50% од договорениот хонорар за првото издание.

2) Авторските хонорари на преводач за второто и сите други изданија се определуваат со договор помеѓу преводачот и издавачот.

3) Секој вишок преку висината на тиражот предвиден со ова напатствие, се смета како ново издание, ако не е договорено инаку.

4) При определување видот и вредноста на творбата, како и висината на хонорарот издавачот треба претходно да прибави мислење од стручниот или научниот совет што постои при издавачкото претпријатие или мислење од соодветната научна установа односно здружение.

5) Ако установата во која е авторот запослен ги објавува неговите творби и работи од научната област со која се бави тој на редовната должност, авторскиот хонорар го определува директорот односно управата на установата во согласност со вишиот орган. Овој хонорар не може да биде поголем од минималните износи предвидени со ова напатствие.

Елаборати или работи што ќе ги изработи службеникот на својата редовна должност објавени во службените публикации не се хонорисаат по прописите од ова напатствие.

6) Авторските хонорари можат да се договорат и во паушален износ. Во таков случај износот на хонорарот не може да биде помал од хонорарот пресметан по авторскиот табак спрема минималниот износ предвиден со ова напатствие.

7) При потпишувањето на договорот издавачот му плаќа на авторот до 30% од договорениот хонорар, а остатокот при прифаќањето на ракописот со тоа што може да задржи 10% од вкупниот хонорар поради конечна пресметка при излегувањето на творбата од печат.

Ако се откаже издавачот од издавањето на творбата, или ако не ја издаде творбата за шест месеци по истекот на договорениот срок за објавување на творбата, авторот има право да му ја понуди творбата на друг издавач, а примениот хонорар не мора да го врати.

8) Бројот на авторските табаци се пресметува на следен начин: бројот на знаците со белини што ги содржи ширината на слогот во кој се печати текстот се множи со бројот на редовите на полната страна и се' тоа ќе се помножи со бројот на страните во книгата и подели со 30.000. Празнините на страните во книгата не се земаат во обзир при пресметувањето на авторските табаци.

Под белини во смисла на ова напатствие се подразбираат празнините помеѓу зборовите.

9) Со денот на влегувањето во сила на ова напатствие престануваат да важат оние одредби од Општото напатствие за висината на авторските хонорари

за објавување книжевни, уметнички и научни творби и научни работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 38/50) што се однесуваат до авторските хонорари за научни и стручни творби и работи.

Договорите за објавување научни и стручни творби склучени пред да влезе во сила ова напатствие остануваат во важност ако е предаден ракописот. Ако издавачот во срок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на ова напатствие не ќе ја издаде творбата, може да се склучи нов договор по одредбите од ова напатствие.

Договорите склучени до влегувањето во сила на ова напатствие по кои што не се предадени ракописите можат да се раскинат.

10) Ова напатствие влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 2563

5 април 1952 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ
Претседател на Советот за наука и култура,
Родољуб Чолаковиќ, с. р.

254.

Врз основа на чл. 23 од Законот за заштита на авторското право пропишувам

ОПШТО НАПАТСТВИЕ ЗА АВТОРСКИТЕ ХОНОРАРИ ЗА ПРИКАЖУВАЊЕ И ИЗВОДЕЊЕ КНИЖЕВНИ И УМЕТНИЧКИ ТВОРБИ

I. Авторските хонорари за прикажување и изводење книжевни и други уметнички творби се определуваат и плаќаат по ова напатствие односно по прописите донесени врз основа на него.

II. За прикажување книжевни и уметнички творби во театрите се плаќа на име авторски хонорари од бруто приходот на секоја претстава следен хонорар:

Во професионалните театри:

1) за творби што исполнуваат цела програма: за премиера до 20%, а за други претстави до 15%;

2) за творби што не исполнуваат цела програма: за премиера до 6%, а за други претстави до 5% по еден чин;

3) за преведени творби што исполнуваат цела програма, покрај хонорарот под 1), и хонорар на преводачот кој изнесува до 2%.

Во аматерските театри:

4) за творби што исполнуваат цела програма до 10%;

5) за творби што не исполнуваат цела програма, до 3% по еден чин;

6) за преведени творби што исполнуваат цела програма, покрај хонорарот под 4), и хонорар на преводачот до 1,5%.

Професионалните и аматерските театри за прикажување преведени творби што не исполнуваат цела програма, плаќаат, покрај хонорарот под 2) односно 5), и хонорар на преводачот кој се определува како под 3) односно 6), со тоа што намалува сразмерно според тоа колку време траело прикажувањето.

По исклучок, со аматерски театри може да се договори плаќање на авторскиот хонорар во паушален износ, и тоа: за творби што исполнуваат цела програма до 1.500 динари за една претстава, а за творбите што не исполнуваат цела програма до 500 динари за еден чин; за прикажување преведени творби што исполнуваат цела програма, покрај хонорарот на авторот на оригиналот, и хонорар на преводачот и тоа 500 динари за една претстава, а за творби што не

исполнуваат цела програма сразмерно помалу, спрема тоа колку траело времето на прикажувањето.

Висината на хонорарот од претходните ставови се определува со договорот за прикажувањето кој се склучува, по правило, одделно за секоја творба.

III. Радио-станции што наплатуваат радио-претплата плаќаат на име авторски хонорари за изводење односно пренесување уметнички творби:

1) за пренесување несценска музика, рецитација и сл. (т. нар. мали права) — 3% од бруто приходот на радио-претплата;

2) за пренесување сценски творби со музика (опера, балет, оперета итн.) ако се врши изводењето на овие творби континуирано, 50 динари за секој минут пренесување;

3) за пренесување творба без музика (драма, комедија и сл.) 25 динари за секој минут пренесување;

4) за пренесување преведени творби со музика, покрај хонорарот под 2), и хонорар на преводачот, и тоа за стихови 10, а за проза 5 динари за секој минут пренесување;

5) за пренесување преведени сценски творби без музика, покрај хонорарот под 3), и хонорар на преводачот, и тоа за стихови 8 а за проза 4 динари за секој минут пренесување.

Радио-станциите кои не наплатуваат радио претплата, а изводат односно пренесуваат уметнички творби, за пренесување на тие творби плаќаат на име авторски хонорари паушален годишен износ до 300.000 динари. Овој износ се определува со договор помеѓу радио-станцијата и организацијата на авторите овластена за вршење работи на авторско-правна заштита, според значењето и големината на радио-станцијата и траењето на уметничките емисии.

IV. Кината плаќаат на име авторски хонорари за изводење музички творби за време паузи преку грамофонски плочи, радио или некои други механички средства од 300 до 3.000 динари месечно.

V. Приредувачи на уметнички и други приредби за изводење уметнички дела плаќаат на име авторски хонорар, и тоа:

1) на концерти 4% од бруто приходот;

2) на разни приредби (игранки, забави, матинен, школи за играње, спортски стадиони, купалишта, саеми итн.) од 200 до 8.000 динари за една приредба. Ако не се наплатуваат влезни билети за овие приредби, приредувачите плаќаат до 300 динари за една приредба, а ако се одржуваат приредби секојдневно до 3.000 динари месечно.

Ако се изводи на приредбите под 2) музика со механички средства (грамофон, оркестрион, радио, магнетофон и сл.), приредувачите плаќаат 50% од хонорарот предвиден под 2).

VI. Угостителските дуќани што држат постојана музика (оркестар и др.) плаќаат на име авторски хонорар за творбите што ги изводи музиката;

вариетет, барови и слични локации во главната сезона од 6.000 до 12.000, а во други сезони од 3.000 до 9.000, а други угостителски дуќани од 1.000 до 6.000 динари месечно.

Како главна сезона во местата на приморје, летувалишта, во бањи и во туристички места се сметаат — летните месеци, а во други места зимните месеци.

За употреба на музика по механички пат (радио, грамофон, оркестрион итн.) во угостителски дуќани, трговни и сл. се плаќа на име авторски хонорар од 200 до 800 динари месечно.

VII. За културно уметнички приредби на општествените организации на кои што се наплатуваат влезни билети можат да се договорат и нинџи хонорари

од износите предвидени со ова напатствие. Некои од овие приредби можат и да се ослободат од плаќање авторски хонорари.

Авторските хонорари за овие приредби ќе се регулираат со одделен договор помеѓу централните одбори на општествените организации и организацијата на авторите овластена од државата да врши работи на авторско-правна заштита.

Нема да се наплатуваат авторски хонорари за сите видови приредби со наставни и педагошки цели и за бесплатни јавни приредби на општествените и масовните организации.

VIII. Авторските хонорари за изводење книжевни и уметнички творби по ова напатствие ги прибира организацијата на авторите овластена за вршење работи на авторско-правна заштита (чл. 2 од Уредбата за пренесување работите на авторско-правно застапување и посредување на сојузите и здруженијата на авторите — „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 58/50).

Поделбата на прибраните хонорари се врши по посебни прописи што ги донесува највишиот орган на организацијата на авторите од претходниот став во согласност со Претседателот на Советот за наука и култура на Владата на ФНРЈ.

IX. Додека не ќе донесат надлежните органи на народните републики прописи со кои ќе се регулира подробно плаќањето на авторските хонорари за прикажување и изводење книжевни и уметнички творби, овие хонорари ќе се плаќаат според одредбите од ова напатствие.

X. Со денот на влегувањето во сила на ова напатствие престанува да важи Општото напатствие за надокнадите на носителите на авторски права за изводење и прикажување книжевни и уметнички творби („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 106/46).

XI. Ова напатствие влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна република Југославија“.

Бр. 2696

10 април 1952 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за наука и култура,

Родољуб Чолаковиќ, с. р.

255.

Врз основа на чл. 23 од Законот за заштита на авторското право пропишувам

ОПШТО НАПАТСТВИЕ

ЗА АВТОРСКИТЕ ХОНОРАРИ ЗА ОБЈАВУВАЊЕ МУЗИЧКИ ТВОРБИ

I. Општи одредби

1) Авторските хонорари за објавување музички творби се определуваат со договорот помеѓу авторот и издавачот во границите предвидени со ова напатствие.

2) Висината на авторските хонорари се определува според видот на творбата и тоа во проценти од продавната цена на одделен примерок или паушално за целата творба.

3) Договорот за објавување музички творби се склучува писмено и во него мора да биде назначена висината на авторскиот хонорар, тиражот, рокот на излегувањето на творбата од печат, односно рокот за завршетокот на снимањето на плоча, бројот на авторските примероци, како и техничката опрема на творбата.

II. Висина на авторските хонорари

1) Висината на авторскиот хонорар се определува од продавната цена на одделен примерок за следните творби, и тоа:

- а) за творби од големи форми (опера, балет, ораторија, симфонија, кантата, симфониска поема, соодветна форма за камерни состави итн.) од 20% до 35%;
- б) за творби од помали форми — од 10% до 30%;
- в) за масовни песни — од 10% до 20%;
- г) за творби на забавна музика — од 5% до 15%.

2) Авторскиот хонорар за текстовите употребени за композиции се определува, независно од авторскиот хонорар на композиторот, по прописите за авторските хонорари за објавување книжевни творби.

3) Авторскиот хонорар за обработка на музички фолклор изнесува од 5% до 25% од продавната цена на одделен примерок и ситот износ на хонорарот му припаѓа на обработувачот.

4) Авторскиот хонорар за приредување музички фолклор што го приспособил самиот приредувач изнесува од 5% до 20% од продавната цена на одделен примерок и ситот износ му припаѓа на приредувачот.

5) Авторскиот хонорар за обработка (преработка) на музички творби и за приредување на музичко издание се определува според видот на творбата по точ. 1) и му припаѓа на авторот на оригиналната творба и обработувачот односно приредувачот.

Поделбата на хонорарот од претходниот став се врши согласно помеѓу авторот на оригиналната творба и обработувачот односно приредувачот.

6) За објавување музички творби на грамофонски плочи авторскиот хонорар изнесува 5% од продавната цена на секоја плоча или паушално по договорот, а се плаќа при пуштањето на плочите во продажба.

7) Хонорарот за сите видови редактирање на музички творби се определува со договорот, со тоа што заедно со авторскиот хонорар за творбата што се редактира, да не може да го премине најголемиот процент предвиден со ова напатствие за односниот вид на творбата.

Научно-стручна редакција се плаќа за секое издание, а за другите редакции само за првото издание.

8) За музички творби чијот носител на авторското право е државата, авторскиот хонорар изнесува 50% од најниската стопа на авторскиот хонорар предвиден со ова напатствие за односната творба.

Договорот за висината на авторскиот хонорар за творбите чијот носител на авторското право е државата го склучува со издавачот организацијата на авторите овластена од државата за заштита на авторските права (чл. 2 од уредбата за пренесување работите на авторско-правното застапување и посредување на сојузите и здруженијата на авторите „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 58/50).

9) За објавување музички творби во весници и списанија авторскиот хонорар се определува со договор помеѓу авторот и издавачот.

10) Авторскиот хонорар може да се договори и во паушален износ. Во таков случај паушалниот износ не може да биде помал од пресметаниот хонорар по најниската стопа предвидена со ова напатствие.

III. Други одредби

1) При увојувањето на ракописот издавачот му плаќа на авторот 60% од договорениот хонорар, а остатокот при излегувањето на творбата од печат, ако не се договори инаку.

Ако се откаже издавачот од издавањето на творбата или не ќе ја издаде творбата во рок од шест месеци по истекот на договорениот рок за објавување на творбата, авторот има право да ја отстапи творбата на друг издавач, а примениот хонорар не мора да го врати.

2) При определување видот и вредноста на творбата, како и висината на хонорарот издавачот треба

претходно да прибави мнение од уметничкиот совет што постои при издавачкото претпријатие или мнение од соодветната музичка установа односно здружение.

3) Со денот на влегувањето во сила на ова напатствие престануваат да важат оние одредби од Општото напатствие за висината на авторските хонорари за објавување книжевни, уметнички и научни творби и научни работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 38/50) што се однесуваат до авторските хонорари за музички творби.

Договорите склучени пред влегувањето во сила на ова напатствие остануваат во важност ако му е предаден ракописот на творбата на издавачот. Ако издавачот во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на ова напатствие не ќе ја издаде творбата може да се склучи нов договор по одредбите од ова напатствие.

Договорите склучени до влегувањето во сила на ова напатствие по кои што не се предадени ракописите можат да се раскинат.

4) Ова напатствие влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 2564

5 март 1952 година

Белград

Министер на Владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за наука и култура,

Родољуб Чолаковиќ, с. р.

256.

Врз основа на чл. 2 од Законот за регулирање на платниот промет со странство (Девизен закон), донесувам

РЕШЕНИЕ

ЗА УТВРДУВАЊЕ ЦЕНАТА НА СРЕБРО И ПЛАТИНА

1) Со обзир на изменувањето паритетот на динарот Народната банка на ФНРЈ ќе врши купување и продажба на сребро по цена од 6.000 динари за еден килограм чисто сребро.

По цената од претходниот став Народната банка на ФНРЈ ќе ги купува во идно сите количини сребро што ќе и' бидат понудени, а продажба ќе врши само врз основа на одобрение од Министерството на финансите на ФНРЈ.

2) Цената на платина се утврдува на еден милион динари за еден килограм чиста платина, со тоа што за платината ќе важат истите девизни прописи како и за златото.

3) При купувањето и продажбата на сребро и платина Народната банка на ФНРЈ е овластена да ја наплатува уобичаената банкарска провизија.

4) Со влегувањето во сила на ова решение престануваат да важи Решението VII бр. 9231 од 3 декември 1945 година и Решението VII бр. 2896 од 23 февруари 1946 година.

5) Ова решение ќе се применува од денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Бр. 8401

3 април 1952 година

Белград

Министер на финансите на ФНРЈ,

Милентије Поповиќ, с. р.

257.

Врз основа на чл. 12 од Уредбата за плаќање на работниците и наместениците запослени кај приватните работодавци („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/52), давам

ОБЈАСНЕНИЕ

ЗА ПРОСЕЧНИТЕ ТАРИФНИ СТАВОВИ ОД ЧЛ. 2 НА УРЕДБАТА ЗА ПЛАЌАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ И НАМЕСТЕНИЦИТЕ ЗАПОСЛЕНИ КАЈ ПРИВАТНИТЕ РАБОТОДАВЦИ

Просечните тарифни ставови за одделни категории на стручност од чл. 2 на Уредбата за плаќање на работниците и наместениците запослени кај приватните работодавци претставуваат средна вредност на тарифните ставови што се определени за работните места во рамките на одделни категории работници и службеници во тарифните правилници на државните занаетчиски дуќани на подрачјето на околицата односно градот.

Просечните тарифни ставови за одделни категории работници и службеници запослени во државните занаетчиски дуќани (за мајстор, занаетчиски помошник, полуквалификуван работник и неквалификуван работник односно за виши стручен службеник, среден стручен службеник, нижи стручен службеник и помошен службеник) на подрачјето на околицата односно градот ги утврдува и регистрира, врз основа на соодветните додатоци, надлежната околиска односно градска занаетчиска комора.

Бр. 5727

10 април 1952 година

Белград

Министер на владата на ФНРЈ

Претседател на Советот за народно здравје и социјална политика,

др Павле Грегориќ, с. р.

СОДРЖАЈ:

	Страна
249. Закон за управните спорови — — — — —	453
250. Задолжително толкување на чл. 59 од Законот за социјално осигурување на работниците и службениците и нивните фамилии — — — — —	459
251. Решение за продолжување рокот за премии на стопанските претпријатија што немаат услови да работат како претпријатија на работење како установи со самостојно финансирање — — — — —	459
252. Правилник за изменувања и дополнувања на Правилникот за извршување на Законот за воената обврска на државјаните на Федеративна Народна Република Југославија — — — — —	459
253. Општо напатствие за авторските хонорари за објавување научни и стручни творби и работи — — — — —	460
254. Општо напатствие за авторските хонорари за прикажување и изводење книжевни и уметнички творби — — — — —	462
255. Општо напатствие за авторските хонорари за објавување музички творби — — — — —	463
256. Решение за утврдување цената на сребро и платина — — — — —	464
257. Објаснение за просечните тарифни ставови по чл. 2 на Уредбата за плаќање на работниците и наместениците запослени кај приватните работодавци — — — — —	464